

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

De b[ea]to Thoma ap[osto]lo Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Sermo De sancto Thoma

facta ē a spūscōdyt iā supra dictū ē. vide le-
gendā Sap. viij. Sapientia nō vincit ma-
licia. Tertiū fuit certamē rigorose affli-
ctōis: p ignē z gladiū et gurturi imersuz
Vide legendā. Hec oia vicit glōsa lucia
Ro. iij. Quis nos sepa. a cha. dei/tribu-
lacio/an angustia/an fames/an nuditas/
an psecutio/an piculū/an gladi? zc. Sic g
ptz qm beatā lucia tenebre nō cōprehēde-
rūt qz oēs tenebras supauit inf tenebras
sp luxit. Et igit exēplo lucie discam? vt
tandē cū ea in admirabile lumē diuinū ad-
qō vt dicat pet. j. Pe. ij. de tenebris nos
vocauit de? feliciter puenire mereamur:
Amen.

De bō Thoma aplo Sermo.

Thomas erat
vñ ex duodecim. Joā. xx. Oēs
qdē scōs laudare debem? Eccl.
xliij. Laudem? viros glōsōs. et ps. Lau-
dare dñm in scōis ei. Sz p ceterz affectio-
nē qndā singularē z deuotionē pcpuā ad
aplos dñi hie debem? z spēalē ei? laudem
atqz reuerentiā exhibere. Et h triplis rō-
ne. Primo rōne vtilitat? copiosoz quas
ab eis accepim? z sic eis magz obligamur
Ipi em fuerūt pmi post chm ecclie fūda-
tores z chri fidei p mundū vniuersū pdica-
tores ps. In oēm ter. exi. son? eo zc. Et
apls dic Ep. ij. q nos sum? supeditati
sup fundamentū aploz. et Bar. vl. d apo-
stolis dī. Illi aut pfecti pdicauerūt vbiqz
zc. Secōdo rōne dignitat? sublimioz. Ipi
em sunt pncipes ecclie. Vñ i hymno aplo-
rū. Eccliaz pncipes bellieriūphales: du-
ces celestz aule milites zc. Itē. Vos secti
iusti iudices z vera mūl lumia zc. Fucrūt
qpe z alij plimi pter aplos q fidē chri p-
dicauerūt: sz nō tāta ē eis collata dignitas
qnta aplos q fuerūt sublimiores ecclie p-
ncipes z fundatores. Tercio rōne fami-
liaritatz amptioz quā vicz cū dño habue-
rūt. Et vere illoz oculi bñi q chm in carne
viventē tā familiarit? aspexerūt q inextima-
bile quersatiōis sue dulcedinē tāsepe tāqz
abūdant? expti sūt. Uz alij ples fuerint ei?
discipulisti tñ vicz apli familiaritatē ma-
iōrē habuerūt cū dño z specialit? ab eo sūt

vocati. vt prz Datt. x. vbi dī. Conuocet
duodecim aplis zc. Et marc. iij. Vocauit
ad se qz voluit z fecit vt eēt duodecim cū
illo: z vt mitteret illos pdicare. Hec ibi.
His itaqz duodecim (pter maledictum tu-
dā q dignitatē aplicā amisit) honorē p-
pui atqz reuerentiā debem? Thome igit
festiuitatē cū oī deuotiōe z reuerētia solē-
nizare debem? qz sic dicūt yba passumpta
Thomas erat vñ ex duodecim. Vbi no-
tandū q apud arithmeticos nūc? duode-
cim dī nūc? abundā s: p qd intelligit ipi
posito abundans aploz pfectio. In verbis
igit pdictz innuit excellēs apli thome p-
fectio: qz erat vñ ex duodecim. Hāc aut bñi
thome pfectionē tria pcpue manifestant.

Primū ē subiectiue obedientis pmpri-
tudo. Hec ē pfectionis inchoatiua.

Secūda est charitatiue affectionis ma-
gnitudo. Hec ē pfectionis psumatiua.

Tertiū ē honorificatiue pdescentis ad-
stutudo. Hec ē pfectionis declaratiua.

Primū itaqz ē subiectiue obedientis
pmpriū q ē imitiū spūalis p-
fectionis. vñ Gen. xij. Picit dñs ad
abraā. Bndicam tibi z in semie tuo bndi-
cent oēs gētes terre: qz obedisti voci mee.
Hec ibi. Deut. xj. pmittit a deo bndictio
obedientibz: z maledictio inobedientibz.
Habet qppe p obedientiā bndictio spū-
lis z via pueniēdi ad pfectionē: qz sic dī
Breg in mo. Obedientia sola frus ē q re-
teras pntes menti inserit insertaqz cul-
dit. Et Be. sup Can. ser. xij. Lestē p-
volūtas z infern? nō erit. In quē em dōe
uier ignis nisi in ppiā volūtatē. Hā p-
volūtatē deū impugnat: aduersus eū extol-
lit. Ipa est q padisum spoliat: infernum ex-
tat: sanguine chri euacuat: z ditioni diabo-
li mundū subiugat. Hec ille. Habuit aut
obedientia beati Thome tres laudabiles
conditiones.

Prima est pfectiue integritas
Secda est affectiue velocitatis
Tercia est pfeueratiue pmitat?

Prima est conditio zc. I
enim primo dixerit dño. Dñe mitte me q
vis pter qz ad indos. Tñ cū dixisset ei do-
min? vade secure qz ero custos tui: dicit dñs
mas. dñs meus es tu z seru? tuus sū ego

fiat voluntas tua. In h' imitas? dñm magi
stru suu q' dicit pñ Dat. xxvj. Pat si possi
bile est transeat a me calix iste. verum non
mea voluntas s; tua fiat.

Secda e conditio affective
velocitatis. Nam velocit' dñi sui pceptum
implevit z mox in india pfectus est. Ber.
lib. de precep. z dispen. Verus obediens
mandatu non procrastinat: sed statim parat
aures auditu: lingua voci: pedes itinere:
manus opti: z se totu int' colligit vt mada
q' peragat imperans. Hec ille.

Tertia e conditio pseuerati
ue pñnitatis q' vsq' ad morte obediuit
exemplo ch'i de q' dicit Phil. ij. Fac' obe
diens vsq' ad morte Ber. Memerote fra
tres ch'is ne pderet obedientia: vitam pdi
dit. Hec ille.

Secunda e charitative affectiois ma
gnitudo: z hec est spualis pfectiois
copletiva. j. Co. vij. Charitas edi
ficat. Et. j. Tim. j. Finis pcepti est chari
tas. et. i. Cor. ij. Sup oia aut hec charitate
habere qd est vinculu pfectiois. Apparuit
aut in bro thoma excellencia charitatis
ex tribus.

Primo ex affectione diuine imitatiois.

Secdo ex pfectione supne pteplatiois.

Tertio ex abdicatoe mudane psolatiois

Primo ex affectione zc.

Lu. vj. Perfect' ois erit si sit sic in gr' ei?
Appuit aut h' desideriu sequendi ch'im i be
ato thoma qñ dicit Jo. xij. Die nescim' q'
vadis: z quo possum' via scire. Hoc enim
fm Lb'ij. ex mlt'a dilectoe dixit. q' ch'im
semp seq' cupiebat. Lnt prereret dñs rñdit
Ego sū via vitas z vita. Sup q' dicit Aug.
Ambulare vis: ego sū via: falli nō vis: ego
sū vitas: mori nō vis: ego sū vita. Hec ille

Secdo ex pfectoe supne cō

teplatiois. Gen. xvij. Ambula corā me et
esto pfect'. Pōt dici hō ambulare corā dō
p dñm z pteplatione z amore. Et in h'
pñsit rōnalis creature pfectio z bonū. ps.
Thibi aut adherere dō bonū ē. Bñs at
thomas iugit celestia z diuina pteplabat
In z cū nuptijs filie cuiusdā regis interet

set nō māducabat s; erectos in celū oculos
habebat. Dat. vj. Ubi ē thesaur' tu' ubi ē
z cor: tuū. Ubi aut ē amor cordis ibi facile
uertit z oculus corpis.

Tertio ex abdicatoe mū

dane psolatiois. Qui ei se deū diligit nul
libi qrit psolationē pter q' in deo. In spō
sa dic Lan. ij. Amore lāguet. qz vitz nul
lā inuenit psolationē: nullā qere pter q' i
dilecto. Appuit aut in bro thoma abdicat
tio mudane psolatiois pcpue ppter tria

Primo pte reiectione tpalis cupiditatis.
Dia ei tpalis etiā sibi oblata p'orsus abdi
cauit pte amore dei. In dic' p'sper in libro
de vita pteplatiua. Quid ē deū diligere nō
si anio p'cipe feruido v'ssiois dei affectum:
pcti odiū: z mūdi fastidium. Hec ille. Sic
itaq' appuit vera dei charitas in bro tho
ma qm oia mudana sibi ptebant in fastidi
um.

Secdo pte exercitacionem corpalis
austeritatis: qm multos labores z corpales
austeritates volūtarie assūptas pte hono
re dñi portauit. ij. Cor. iij. c. Semp mor
tificacione iesu i corpe nro pferetes. Bea
tus q' pte thomas mltos labores sustinuit

z pte ch'i p'dicāda. Hic em euangeliz
p'dicauit parthis/ medis/ p'his/ hircanisq;
z v'elinat' ad orientale plagā in terra va
gestū p'dicās: ibiq' p'dicacione suā vsq' ad
vltimū passiois sue p'ducēs p'fect' est ad i
dīā supioe p' reuelationē. Hec Isid. li. de
vita z obitu scōz. Nō at fuit labor su'
nis: nā p'imos ad fidē p'uertit. In india
inferiori p' p'dicacione die qdā baptiza
ti sunt. xj. milia viroz except' puulis z mu
lieribus In india autem supioz consuetie
sinthice amica migdonie vxoris carisij co
gnati regis. ipam qz migdoniā atqz vxorez
regis/ vide legenda. Act. xvij. Docebat
diligent' ea que sunt iesu.

Tertio pte
tolerationem penalis acerbitatis: quia pe
nas et acerba tormenta sibi inflicta patien
tissime tolerauit propter diuinū amorem.
j. Co. xij. Charitas oia suffert: oia sustinet
Fuit aut thomas ex imperio regis supiois
idie icarcerat' sup ardētes laminas ferre
as nudis pedib' stare cōpuls'. In fornace
ardēti posit'. z tādē lācea trāuerberat'. z
sic gl'iosū dō reddidit spm Apo. ij. Esto si
des vsq' ad mor. z dabo tibi coro. vi. Cor. ij

Sermo de sancto Thoma

pus autē et christiani tulerūt et honorifice se-
pelierunt. Circa annos autē dñi. cc. z. xxx.
vii. eius ediffam ciuitatē suā q̄ olim di-
cebat rages medoz trāstatū est/ alexādro
imp̄ore ad syroz p̄ces hoc faciēre. Vñ
de legendas.

Tertū q̄ ostēdit b̄ri Thome p̄fe-
ctiōne est honorificatiue cōdescen-
sionis celsitudo. z hec ē declaratio
sue p̄fectiōis. j. Reg. ij. Quicūq; honori-
ficauerit me gl̄ficabo eū/ d̄r dñs. Honori-
ficauit autē z gl̄ficauit dñs br̄m thomā
sibi cōdescendēdo tripliciter

- Primo in vulnez ostensione
- Secundo in iniuriarū vindicatiōe
- Tertio in miraculorū opatione.

Primo in vulnez ostēsiōe

ne. Prebuit vtiq; dñs magnā familiarita-
tē sui br̄o thome dū sibi vulnēra sua exhibi-
uit ad vidēdū trāgēdū/ vt sic de resur-
rectiōe plenissime certificaret: dicēs ei In-
fer digitū tuū z vide manū meas: z affer
manū tuā huc z mitte i lat̄ meū z noli esse
incredulus sed fidel. Vñ cantat eccl̄ia. O
thoma vidime qui meruisti ch̄m tāgere.
Q̄ntū fuit ex h̄ thomas i ch̄i amōre i-
flāmat. Si em̄ ex h̄bis ch̄i accēdebant il-
li duo discipuli cūtes in emaus q̄ dicebāt
Hōne cor̄ nost̄r ardēs erat in nob̄ dū lo-
ret nob̄ in viā z ap̄iret nob̄ scripturas: q̄nto
maḡ thomas ex tractu illoz sacroz vul-
nez. Hoc quippe mō nulli aliū se exhibuit:
imo (vt h̄ Jo. xx.) marie magdalene dixit
Noli me tāgere Vñ patet sp̄iale p̄ilegiū
familiaritatis ch̄i ad thomā z p̄descēsiōis
benigne. Vñ Sanfredus carnotens̄ ep̄s
d̄r sic Hō credēdus est iste minoris meriti
p̄ ceteris fuisse vt ipse sol̄ d̄dicaret indign̄
dñi v̄sione. Post dies em̄ octo itez venit
iesus vbi thomas erat cū eis: cui cūcta re-
plicans a dño q̄ p̄d̄te locut̄ fuerat eo absen-
te. Hec ille. Et Greg. in homel. Venit ite-
rū dñs z nō credēti discip̄lo lat̄ p̄buit pal-
pandū: manū oñdit: z ostēsa sibi suoz cica-
trice vulnez/ infidelitat̄ illi vuln̄ sanauit
Quid fr̄es charissimi: qd̄ inter hec ania ad-
uertit: Nūqd̄ casu gestū credis vt elect̄
ille discipul̄ tūc deesset: post autē veniens
audiret: audies dubitarer: dubitās palpa-
ret: palpās crederet. Nō h̄ casu sed diuina

dispensatiōe gestū est. Egit nāq; miro mō
supna clemētia vt discipulo dubitans dū
in suo maḡo vulnēra palparet carnis: i no-
bis vulnēra sanaret infidelitat̄. Plus em̄
nobis thome infidelitas ad fidem q̄ fides
credētiū discipuloz p̄fuit. q; dū ille ad fidē
palpādo reduc̄: nra mens oī dubitatiōne
postposita i fide solidat. Hec ille. Nō tūc
biū itaq; q̄ ex illo tāglōso tāq; familiari
z benigno tractu z v̄sidiō dñi/ thomas mi-
rabilt̄ in fide solidat: atq; charitat̄ seruo-
re inflāmat. Vñ tūc r̄ndit thomas z di-
xit. Dñs me⁹ z de⁹ meus. Et iesus appo-
bans fidē ipsi⁹: dixit. Q̄ vidisti me Tho-
ma credidisti. Greg. Aliū vidit: aliud cre-
didit. A mortali q̄ppe hoīe diuicias videt
n̄ potuit. Hoīem igit vidit z deū p̄fessus
est: dicēs. Dñs me⁹ z de⁹ meus. Hec ille.
Fuit itaq; postea Thoma excellētissime
fidei. Prop̄ q̄ etia p̄ueniētē h̄ sibi a dō
cōcessum est vt tres magos q̄ fuer̄t p̄mitte-
gētū ad fidē baptizaret. et facti sūt etia
iutores in p̄dicādo. vt d̄r Chryf. Itē in ci-
uitate ediffa vbi corp⁹ suū requirit nullus
heretic⁹: iudeus: aut pagan⁹ viuere p̄t.
Itē eccl̄ia q̄ errare n̄ pot̄ sp̄cial̄r penitenti-
tationē fidei sue in collecta di. Pa nob̄ q̄
sum⁹ dñe b̄ri apl̄i tui thome z c. et fidē con-
grua deuotione sectemur.

Secūdo cōdescendit dñs

beato thome in iniuriarū vindicatiōe i illo
vici q̄ maxillā thome p̄cussit cū esset i ma-
ptis. Nā p̄cutiēs stari ad hauriēdā aquā
exiēs/ a leone occisus ē: et manū illā q̄ tho-
mā p̄cusserat canis yn̄ niger corā pulu-
tib; apportauit: quēadmo dū p̄dicatū fue-
rat a br̄o thoma. Quo v̄sio oīs turba ob-
stupuit. Vide legēdā. Plures tū hūc pass̄
sū n̄ app̄obāt. De h̄ in sic loquit̄ Aug. il-
l̄ faulstū. Apl̄s palma p̄cussus pot̄ dñm
rogauit vt i futuro secl̄o pot̄ iuniofo dol̄
parceret: i p̄nti secl̄o illa iniuria n̄ inuita
relinq̄ret z c. seq̄. Tenebat certe iter⁹ dō-
lectiōis affectū: z ex̄t̄ req̄rebat correctio-
nis exēplū z c. Augustinus tū ibi relin-
dit sub dubio an ita factū sit vt confictū. P̄t
ad h̄ p̄positū adduci illud p̄. Oculi dñi sūt
p̄ iustos: z aures ei⁹ ad p̄ces eoz. Vultus
autē dñi sup̄ faciētes mala: vt p̄dat de certā
ra memoria eoz.

De scō Stephāo proto. Fo. CLV

Tertio sibi descendit dñs

in miraculo opatione. ps. Mirabilis deus in
scis suis. fecit autem deus mirabilia propter glo-
riosum thomam papam tripliter. Primum in mor-
bido et debili seu quis modo male habentem
reparatio. Faciebat enim prodigia magna/
demonas pellebat: cecos illuminabat: et cum
esset in inferiori india semel omnes debiles
et infirmos regionis congregari et seorsum sta-
refecit et super eos oravit. sicque sanati sunt. In
loco etiam ubi primo sepultus fuit corpus eius: de
moniaci liberabantur: et egrum curabant. Se-
cundo in tormentorum mitigatio. Nam divina
benignitas commutavit sibi passiones suas in
gloriam et dulcedinem. Cum enim carceratus fuis-
set a rege indiarum inferiorum habuit honorifi-
cam liberationem: et propter ipsum suscitavit dominus
gadam regis qui quadraginta mortuus erat.
Et de legenda Sap. x. In vinculo non dere-
linquit eum. Item cum super ardetes laminas sta-
re huius compulsum: habuit fortis miracula ema-
natione et sic extinere sunt laminas. Et alij.
Cum ambularet in igne non comburetur: et flama
non ardebat in re: quod ego dominus deus tuus sal-
uator tuus. Item in fornace positus accepit
refrigerium et consolationem. Et cetera. Liberatus
si meret sequitur: de multis tribulationibus que cir-
cundaverunt me a pressura flamma que circumdedit
me: in medio ignis non sum estuatus. Tertio
in singulari quodam apparitione. Olim enim in
principio sepulture eius solebat apparere com-
municare manu propria dignos sed indigni non
poterant ab eo recipere sacramentum. Unde in chroni-
ca domini belinardi legitur quod anno domini millesimo
sexcentis venit iohannes patriarcha indorum roma que
narravit papa calixto cardinalibus et omnibus pro-
latis presentibus publice in historio quater san-
cti thomas apostoli omni anno comederet propter sui
manu propria potestatem dignis et retracta ab
indignis. Unde in longa eius legenda habet ex-
emplum de quodam famulo que furatus erat ficus pro
duobus denariis et non poterat sumere sacra-
mentum de manu apostoli donec confiteretur plena-
rie et satisfaceret. Nam ut dicit Gratianus. xliij.
q. vi. c. vi. Fur non solum in maioribus sed et in mi-
noribus iudicatur. Non enim quod furto ablatum est: sed
mens furatus atredidit. Hec ibi. Et dicitur ita-
que apper spualis perfectio gloriosi thome apostoli
propter quam merito fuit vnde ex duodecim hunc
igitur in patronum assumam. quoniam eius meritis

in hac vita per gratiam et in futura per gloriam profici
mereamur: Amen.

De beatissimo promartyre Stephano
Sermo.

Stephanus

plenius gratia Act. vi. Notandum est
Thom. j. h. q. cxij. ar. iij. Queli-
bet gratia magis hominem summo bono quod dominus
est. Sic enim dicit Augustinus in enchiridion. Ista gratia
discernit reprobos a peccatis que in vna cre-
uerat massa peccationis ab origine ducta ca-
cōis. Quelibet igitur gratia separata a diabolo et
magis deo. Hec ibi. Quilibet igitur habet
gratiam de plenius gratia: quod plene separata a diabolo
lo. et magis siue recedat plene deo. Cum
etiam assignari potest alia ratio. quod vix vnusquisque
ex his in gratia tantum habet de gratia quantum capax est gratie.
capax inquam non capacitate naturali sed ca-
pacitate dispositiva. Unde christus in epla
ad donatum. Profluens largitur spiritus nullis fi-
nibus premissis: nec ullis coercentibus claustris: sed
tra certa metarum spacia refrenat: manant iu-
giter: exuberat affluenter non tantum peccatorum
sed peccatorum. quantum illi capax fidei assertum
tantum inde gratie iundant haurim. Hec ille.
Et tamen omnis huius gratiam dicat gratia plenius: non est
tamen in omnibus equalis gratie plenitudo. Est ei in christi
sto oimoda gratie plenitudo que dicitur plenitudo
tudo superfluitate a plenitudine derivatur
gratia in oēs alios Jo. j. De plenitudine eius
oēs accepimus. Ista igitur plenitudo est que ple-
nitudine flumis. ps. Flumen dei replevit et
aquis. Et propter hanc plenitudinem est alia tri-
plex gratie plenitudo ab ipsa christi plenitudine
derivata. Prima dicitur plenitudo singulari
laris: perminet que fuit in beata virgine. Luc. j.
Que gratia plene. Secunda plenitudo abundantie
sue excellentie que fuit in apostolis Act. j. Re-
pleti sunt omnes spiritu. Tertia plenitudo suf-
ficientie quam habent omnes iusti. Luc. j. Sachari-
as impletus est spiritu. Prima est sic plenitudo
fontis: sicut fluentis. Can. ij. Fons hortorum pute-
us aquarum viventium que fluunt in perpetuum de libano. Se-
cunda sic plenitudo rivuli de currens. Unde
postquam ps. dixit. Flumen dei replens aq̄s: sub-
iungit. Rivus eius inebriat. Tertia sic plenitudo
tudo vastis que est plenitudo mensuram. Eph.
iij. Unicusque datus est gratia sicut mensura dona-
tū 3